

ДОГОВІР МІЖ Р.С.Ф.Р. І У.С.Р.Р.

Правительство Російської Соціалістичної Федеративної Соціалістичної Республіки з одної сторони і правительство Української Соціалістичної Радянської Республіки з другої сторони, виходячи з проголошеного ведикою пролетарської революції права народів на самоопреділення, признаючи незалежність і суверенність кожної з зазначених сторін і розуміючи необхідність об'єднати свої сили в цілях оборони, а також в інтересах їхнього господарського будівництва, ухвалили заключити цей союзний робітничо-селянський договір, для чого призначили своїми уповноваженими:

Російське соціалістичне правительство — голову Союзу Народних Комісарів **Володимира Іліча Леніна** і народного комісара закордонних справ **Юрія Василевича Чичеріна**, а українське радянське правительство — голову Ради Народних Комісарів і народного комісара закордонних справ **Христіяна Юрєвича Раковського**.

Вище згадані уповноважені, перевірявши у ділені їм повноважень і знайшовши їх згодом вистарчаючими, прийшли до осьньої угоди:

I. Російська Соціалістична Федеративна Соціалістична Республіка і Українська Соціалістична Радянська Республіка вступають між собою в воєний і господарський союз.

II. Обидві держави вважають необхідним заявити, що всі спільні обов'язки, які вони приймають в будучині на себе в відношенні до інших держав, можуть обумовлювати ся лише спільністю інтересів робітників і селян, які заключають цей союзний договір Республік, і що з самого факту колішньої приналежності до території бувшої російської імперії для У.С.Р.Р. не випливають ніякі обов'язки в відношенні до кого-б то не було.

III. Для ліпшого здійснення вказаної в пункті I. мети обидва правительства проголошують об'єднаними ось які комісаріати: 1) воєний і морський справ, 2) Вищий Совіт (Рада) Народного Господарства, 3) закордонної торгівлі, 4) фінансів, 5) праці, 6) шляхів і 7) пошти і телеграфів.

IV. Об'єднані народні комісаріати обох республік входять в склад Союзу Народних Комісарів і мають в Раді Народних Комісарів в У.С.Р.Р. своїх уповноважених, яких потверджує і контролює Український Ц.В.К. і Зізд Рад.

Порядок і форму внутрішньої управи об'єднаних комісаріатів встановлюється ось особливими договорами між обома правительствами.

VI. Провід і контролю над об'єднаними комісаріатами мають Всеросійські Зізди Союзу Депутатів Робітників, Селян і Червоноармійців, а також і Всеросійський Центральний Виконавчий Комітет, до котрих У.С.Р.Р. посилає своїх представників на основі постанови Всеросійського Зізду Союзу.

Сей договір мають потвердити відповідні вищі законодавчі установи обох Республік.

Текст договору уложено і підписано в двох примірниках на російській і українській мовах в місті Москві, дня 28. грудня 1920 року.

Додаткова постанова до регуляміну Всеросійських Зізду Союзу.

На Зізді Союзу кожда з сторін, що заключили сей договір, має право зажадати, щоби в справах необ'єднаних комісаріатів друга сторона мала лише дорадчий голос.

СПРАВА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

(Кореспонденція до "У.Ш.В." від українського стрільця)

Одним з найважливіших питань східної політики Європи, се справа української частини Галичини, справа, якої до сього часу не могли вирішити ні західні буржуазні держави, ні установлений ними і для їхніх цілей чорний міжнародний союз — "Ліга Націй", ні узброєна французькими капіталістами шляхецька Польща.

Не страхали ганаків варшавського бельведеру, ні свіжо узброєні шляхецькі війська; сміло, мужно, дружно і з героїчною відвагою наставляв він свою грудь на ворожі затроєні багнеті і з умілим оком леонідового борця штовхав на кровавий бій, бо він вірив в слушність і справедливість початку української революційної війни, що мала соціально-політичний характер, бо була се війна галицького пролетаріату проти польської шляхти — поставивши ся до визвольного руху галицького робітництва і малоземельного селянства явно ворожо, а що більше, демократична Франція, яка підпомагала і підпомагає кожду контрреволюцію взагалі, а Польщу в її експанзивному русі на Сході з особною, неначе на глум європейської культури узорювала галерійські банди і вислала їх на галицький фронт, чим знехтувала волю українського працюючого люду і дала доказ, що ненаситний жорстокій голод і політичну побіду. Держави європейського заходу видавали тільки одним брутальним насильством. Са сама Франція, що в часі світової війни обіщала волю всім поневолею народам, упоена до шаду своїми мілітарними побідами на західному фронті, захотіла одним кабинетним актом змусити чотири-міліонного українського люду до новий працюючий людо до політичної-мовчанки, вона за

призривством дивити ся в вічі своєму класовому ворогові. Військові і адміністраційні наслідства не потрапили вбиті революційного духа і живої пролетарської сили — навпаки вони змінили в нього потенціональну енергію, так потрібну соціальної революції.

Маючи на увазі, що справа визволення працюючих мас з неволі капіталізму, се діло самих працюючих і розуміючи, що справжнім природним союзником галицького малоземельного селянина може бути тільки той, хто ні безпосередньо ні посередом не є заінтересований в експлоатації його матеріальних і духових добр, хто на своїй власній шкірі століттями відчував вагучу царського і панського податку, хто мусів останній шаг запроцьованого гіркою кров'ю панського ладу — гроша віддати в державну касу на удержанні мілітарних армій, які служать інтересам світових жижаків — галицького робітництва і селянства по довільних сумних і трагічних досвідках зірвало союз з українськими шовіністичними і міщанськими партіями, а подає дружу руку Сходові, звідки іде революційна хвиля, яка нищить національні кордони, усуває ключові ріжніці і захищає всіх працюючих до війни з весвітними експлоататорами. І тому либонь ні одна політична партія західної Європи не стегать з такою цікавістю за мирними переговорами в Риджі як галицький пролетаріат — бо там на піночці рішення ся його будучність, там кінчається ся остання дія тої героїчної боротьби, яку він підняв ще в осені 1918-го року, і яку через зраду Петрушевича і Головинського не в сій був довести до побідного кінця.

Хоч червона галицька армія "де факто" не існує, хоч галицький пролетаріат через зраду "синьо-блакитних" патріотів втратив мілітарну силу, на якій будував він свою будучність, то все-ж таки він вірить, що русько-українське червоне військо не віддасть його на поталу польській шляхті. Розуміють се і Польки; і саме тому намагають ся винайти компромісову дорогу і можливий "модус вивенді". Однак пролетаріат Східної Галичини на згоду з капіталом піти не може. Робітництво і малоземельне селянство не визнає ніяких демократичних реформ, воно знає тільки революцію, бо тільки соціально-пролетарська революція принесе йому знищення капіталістичного ладу, тільки революція в якій він буде активним підметом, а не пасивним глядачем притаманного йому соціально-політичного інтересу, поки вважатиметь ся його за об'єкт політичної спекуляції, поки не усунеть ся чужої і власної контрреволюції, доки немає мови за мир в Галичині, хочби обіщувала його і "Ліга Націй", яку від дощого часу кокетують галицькі міщани з Петрушевичем і Нарзукром на чолі.

V. 1921. Ліберець, Чехія, 20. січня 1921.

ДВА СВІТИ.

II. По трох роках боротьби на всіх фронтах з наємними арміями капіталу Соціалістична Радянська Республіка може приступити нині до дальшої праці над організацією суспільної продукції. Підчас того, як Соціалістична Радянська Республіка розпочала на всіх полях праці відбудови — в світі імперіалізму панує чілковитий розстріл господарства.

Побідна антага уярмила всі побиті народи і держави, узадеявила їх під кожним виглядом від себе, відобрала від них можливість розвою і відбудови господарства. Се відноситься ся також до тих всіх народів, котрим антага опанувала під маскою помочи, валеної їм при будівництві "незалежних і невідлєгалих" держав.

Мири в Ст. Германі і Вер-

Ленін ствердив на II. Конгресі Комуністичного Інтернаціоналу:

"Той факт доказує, що механізм цілої весвітної капіталістичної господарки розпадається ся. Ті торговельні умовини, котрі в капіталістичній устрою полягають на закупці сировини і спродажі товарів, не можуть на дальше адержати ся. Не можуть на дальше адержати ся на підставі підпорядкованя цілого ряду країв одній державі, позаяк відтість грошій змінна ся цілковито. Одна одинока багата держава не може існувати і не має можливости удержувати торговельні зв'язки, бо не може продавати своїх товарів, ані також набувати сировини".

В той спосіб на підставі розвиваючих ся в капіталістичній устрою суперечностей — котить ся капіталістична система по лінії цілковитого розвалу. Але буржуазія, не мучука відбудувати своєї господарки, — не думає вирікати ся свого упривілеюваного становища.

Капітал, не мучука своїх наемників, не мучука запевити своїм наемникам навіть місцевого існування в рамках своєї системи визиску і приватної власности — знає про те, що маси працюючого народа мусять повстати проти тої системи, котра все-людськість пхнула в нещастя і розпукку; для того капітал завчасу організує апарат своєї мілітарної диктатури, щоби на підставі наглого насильства адержати ся при власті.

Боротьба міжнародного капіталізму з пролетарською революцією, є боротьбою світа, засудженого на смерть — зі світом праці і відбудови. Пануючі класи борються ся і не хотять умерти добровільно; але чим довше протягається та боротьба, тим гірше збільшується ся нужда працюючих і виласненних мас.

Війні антаги з Соціалістичною Росією — були війнами інициативу капіталу зі світом відбудовою, є боротьбою світа, засудженого на смерть — зі світом праці і відбудови.

Починаючи класи борються ся і не хотять умерти добровільно; але чим довше протягається та боротьба, тим гірше збільшується ся нужда працюючих і виласненних мас. Війні антаги з Соціалістичною Росією — були війнами інициативу капіталу зі світом відбудовою, є боротьбою світа, засудженого на смерть — зі світом праці і відбудови.

ЗІ ЗІЗДУ НАРОДІВ СХОДУ.

(Важливі реферати з стенографічного протоколу.)

(Продовження.)

II.
Промова тов. Зіновєва.

Товариші! Моїм завданням є виложити перед вами, як задовляєт ся Комуністичний Інтернаціонал на цілі і завдання теперішнього зізду народів Сходу.

Сей зїзд був задуваний тоді, коли приготували ся II. Весвітний Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу, коли частина делегатів того конгресу зїхалась до Москви. Боні виміром з Виконавчим Комітетом Комуністичного Інтернаціоналу від імени всіх країв звернулись до нас Народів Сходу з пропозицією підготувати в Баку той зїзд, на котрім маємо шасте бути нині присутними. На II. Весвітнім Конгресі Комуністичного Інтернаціоналу були присутні представителі від робітників і селян комуністів з 37 країв Європи і Америки. На зїзді в Москві також були присутні декотрі представителі Сходу. Але нині маю владості адрити більше повне масово представити працюючих мас Сходу і ми сподіємо ся, що бакинський зїзд іступить в історію визвольної боротьби, як доповненіє, як друга частина, як друга половина праці то конгресу, котрий недавно закінчив свою працю в Москві.

Ми є надзвичайно горді з того, що Комуністичному Інтернаціоналу у владості в перше в історії людства зібрати нині під одним дахом представителів більше ніж двадцяти народів Сходу, котрі частинно жили до сего часу в вороженій одні з другими, або одні про друге мало знали і ніколи не мали нагоди спіль-

но засідати і об'єднувати всі ті окремі справи, які жите поставило перед нами.

Ми маємо сей зїзд, за величезну історичну подію, що він показує, що нині пробуджують ся не тільки передові робітники і трудові селяни в Європі та Америці, але що наразі ми все таки дожили до того дня, коли пробуджують ся вже не одні, а десятки і сотки тисяч міліонів трудових народів Сходу, які творять більшість населення земської кулі і які таким чином тільки одні в силі вирішити боротьбу праці з капіталом.

Товариші, нинішній зїзд скликають як ви вже знаєте, Комуністичний Інтернаціонал — партійною організацією, та про те ми маємо нині на нашій зїзді не тільки комуністів, але і сотні делегатів, які до комуністичної партії ще не належать і уважають себе безпартійними, а також і групи, які, маючи належати до інших партій.

На перший погляд се може здаватись противорічним. Як се справді партійна організація скликає зїзд який не є строго партійним, а складається ся можливо в своїй більшості з людей непартійних?

Але тут противорічє лише формальне. На ділі воно зовсім відповідає політиці і бажанням та ідеалам Комуністичного Інтернаціоналу. Він скликає народи Сходу не тільки як поодинокі представителі: чи належить ти вже в дану хвилину до Комуністичного Інтернаціоналу, до комуністичної партії, чи ні? Ми не питаємо вас, "до якої партії ви належите?" Ми питаємо за одне: "чи ви людина праці?" Чи належите ви до трудової маси? Чи ви хочете спитати домашню ворожену? Чи ви хочете організувати боротьбу проти гнобителей? І сего досить. Нічого більше не потрібно нікого партійного паспорту у вас не питають. Зберемо ся разом довгого, щоби врозділись над тими справами, котрі стоять тепер перед усім світом".

Товариші, боротьба з II. Інтернаціоналом, котрий тепер побіг, і з III. Інтернаціоналом, котрий тепер зростає з кождим днем, не є боротьбою суто-партійною, не є справою, якою повинні інтересуватись лише люди, які вже належать до окремих партій. Ні, се ворожене доміж працею і капіталом — ворожене, яке дотикає кожного трудового чоловіка. В Росії, де також так багато неграмотних, темних, убогих селян, котрі тепер лише пробуджують ся до політичного життя, — в Росії тепер вже нема такого села, і яке безумовно нема такої волости, де-б селяни не чули, що є на світі Комуністичний Інтернаціонал, що він домагаєт ся освобождения трудових мас з під ярма богачів. І ми є певні, що і на Сході вже більшість нас, котрі неможливо вже буде знайти ні одного повиту, ні одної столітки, ні одного села, де-б найліпші і найбільш свідомі робітники і бідні селяни не знали, що на світі є Комуністичний Інтернаціонал і що він домагаєт ся визволення народів Сходу. Бо, товариші, жите поставило тепер питання про ульнення праці і життям ребор і воно примушує кождого селянина розбиратись в тім питання.

Я можу вам дати нагаляний примір. Чи хочете знати, що таке II. Інтернаціонал, досить вам знакомий і відомий? Ось вам і віреш II. Інтернаціоналу!! В Грузії при владі знаходиться ся меншевіцький уряд, частини якого знаходять ся в II. Інтернаціоналі. Провідники теперішньої Грузії являють ся визначними представителями того II. Інтернаціоналу. І кождий селянин Грузії на своїй власній шкірі відчуває тепер, що то значить, коли при владі знаходиться ся партія, яка входить до II. Інтернаціоналу. Се значить, що свобода преси істнує лише для буржуазії, але тої свободи не має, вона не істнує для робітників і селян. Се значить, що а-рештують і держать по тюрьмах найлучших провідників робітничих мас. Се значить, що при владі знаходиться ся шайка, котра як пес на варті, стереже панованя богачів. Се значить, Грузією керують люди, готові кождої хвилі піднести на полумську кров і піт пролетаріату англійсько-му капіталові. Се значить, що Грузією керують люди, котрі кождої хвилі готові рахувати на животі перед кождим англійським, французьким, італійським генералом, коли вони думають, що той генерал — сила. Се значить, що при владі знаходиться ся люди, котрі готові кождим оком підморенути царському генералові Ленінгові, коли він виласить ся ім великою силою і коли ім буде здавати ся, що Соціалістична влада в Росії падає. В Німеччині найвизначнішим представителем II. Інтернаціоналу є Носке, кот, ростріє з'являти тисячі німецьких робітників. В Грузії найвизначнішим представителем II. Інтернаціоналу є дженгелмен Ной Жорданія і його сподвижник — так-ж самі кати народів, готові вирізувати паси зі шкіри бідних селян і робітників.

Розуміють ся, для грузинських селян політика Жорданія завісид підносити ся під прапором "незалежности Грузії" і оборони "національних" інтересів того краю. Але, товариші, яка користь грузинському селянинові, що Гегечкорі і інші пановне стпавать соловейком про "незалежність" Грузії, коли земля, як і давнійше, остає в поміщиках, коли остає на ділі той самий гнет і коли кождий якогось англійського генерала може кождої хвилі наступити на горло і на груди грузинському селянинові і робітникові.

Ось наша завдання, не забувати, що це не боротьба книжників, або

учених, се питання життя і смерті робітників і селян.

II. Інтернаціонал навів в країні роки свого існування стов на тій точці погляду, що "цивілізована" Європа може і повинна бути опікуном над "варварською" Азією.

Вже в 1907 році на міжнароднім конгресі в Штутгарті більшість урядових соціалістів (меншевіків) висловилась за потребу так званої "прогресивної" колоніальної політики. На словах соціал-демократи говорили, що се буде людська, гуманна, маюча, цивілізована колоніальна політика. Але на ділі маєтись на меті підтримка капіталістів в їхній розбійничій, колоніальній політиці, в тій політиці, котра нагороджувала колонійні сідісмоси, опікуном і респітним оферством, в тій політиці, котра обернала ті краї в ставні буржуазії, робучої їх немилосердно на право і на діво.

І коли прийшла війна 1914 р., той наскрізь прогривний II. Інтернаціонал, котрий вже в 1907 р. проголосив, що треба помагати буржуазній організації скликавати народи чорної і жовтої шкіри — той II. Інтернаціонал натурально запровад ся буржуазія, але сядом за тим і сам розламав ся, як домок з карт.

Комуністичний Інтернаціонал з першого дня свого існування сказав: в Азії живе чотири рази більше людей, ніж в Європі, в Азії живе три мільйони, ми хочемо ульнення мас населення промислових, незалежних від колору і шкіри шкідливих, незалежних від того, чи вони є людьми бідної, жовтої, чи чорної шкіри.

Ми хочемо усунути всяку експлоатацію колоніал на чолкомом. Ми не уважаємо за соціаліста того чоловіка, котрий не розуміє того, ми боремо ся з тими, хто помагає буржуазії, або стоїть на боці, коли справа йде про поміч пригнобленим народам. Ми стоїмо за тим, щоби організувати в Індії і всіх інших людях праці, організувати всіх і все постаравсь — змучене людство для боротьби проти капіталістів — гнобителей світа.

Ось комо, коли ми кінчили працю на II. конгресі Комуністичного Інтернаціоналу, ми дали клятву — ми випустили маніфест від імени комуністів 37 країв.

В тім маніфесті, зверненім до робітників і селян всего світа, ми написали сядкуційні слова: "Соціаліст, котрий посередом чи безпосередом підтримує упривілеюване положення одної нації на кошт других; котрий мурить ся з колоніальним рабством; котрий робить кроваві подани для людей ріжних рас і колорів шкіри; котрий помагає буржуазній метрополії адержувати своє панованє, замість того, щоби помагати справі оружного повстаня колоній; для приміру, великобританській соціаліст, котрий не помагає всім засобами повстаню Іранції, Єгипту і Індії проти лондонської плато-крати, — такий "соціаліст" засадує коли не кулі, то ганебного стовпа, а вже ніяк не мандапу на парторське доміє".

Ось наша завдання, не забувати, що це не боротьба книжників, або

Товариші, я сказав вам, що Комуністичний Інтернаціонал бажав братерської ульни з всіма народами Сходу, з усіма пригнобленими масами. Я гадаю, товариші, що такої ульни бажаете і ви і не можете її не бажати. Європейський пролетаріат бачить тепер на кождим кроці, що поступ історії на кождим ступені звазав трудові народи Сходу з робітниками Заходу.

Спільно вони можуть побити, або спільно потопити. Робітники Німеччини і інших країв на кождим кроці бачуть, як буржуазія, котрі II. Інтернаціонал, вставляє проти європейських робітників колорне військо. Буржуазія вислала чорношкірих до Німеччини і до інших країв.

Тепер італійська буржуазія являє сврх робітників, що на випадок повстання італійський капітал піше проти них чорне військо. Робітники Європи на такий досвід вчать ся розуміти те, чого не розуміли тоді коли ввійли в II. Інтернаціонал. Робітники вчать ся тому, що їм потрібно як би там не було, заключити тісний, братерський союз з трудовими масами всего Сходу і трудовими масами всего світа. Але, треба, щоб се тепер розуміли також міліонміліонні трудові маси всего Сходу. Першим нашим завданням, повернувши доміє, є вислати кождому селянинові, кождому пастикукові, кождий людині праці, вислати кождому, хто лице буде насладити, що тепер ми не можемо зробити одні без другого кроку, що тепер повинні зєднати пролетарські сили Заходу з трудовими масами всего Сходу, всего світа, щоби спільно бити і кожде добити тою страшною ворога, котрий тепер досить се мінший.

(Дальше буде.)

Число населення в соціалістичних республіках.

"Rote Fahne" доносить, що після перепису населення на території соціалістичних республік виносить 133,000,000 мешканців.